

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: Az operaelv – művészetek együttállása				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Veres Bálint, veresbal@mome.hu				
Kód: M-AE-201	Tantervi hely: ES	Javasolt félév: 2-3	Kredit: 5	Tanóraszám: 3
Kapcsolt kódok:	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): Előfeltétel:				
A kurzus célja és alapelvei: Noha a kurzus címe mást sugallhat, az óra korántsem az opera közismert, intézményesült és némileg muzeális jelensége köré fog épülni, ugyanakkor a címadás mégsem önkényes, és nyilvánvalóan érintenünk kell majd az opera műfaját is. Igazi témánk azonban egy kulturális-szociális-esztétikai princípium, az „operaelv” megértése és megvitatása lesz, amely a művészeti ágak kapcsolódásaival: vonzalmaikkal és taszításaikkal; szélesebb keretben a (tömeg)médiumok mindenkori együttműködési képességeivel és elkülönülési tendenciáikkal segít számot vetni. Leegyszerűsítő képpel élve: két mágnes vonzó és taszító pólusainak dinamikáit igyekszünk tetten érni, amikor művészeti ágak vagy médiumok kapcsolódásait és elkülönüléseit vizsgáljuk. E kép azonban leegyszerűsítő, mert a valóságban nem két, hanem igen nagy számú mágnes jelenik meg egyszerre a kulturális térben és közöttük a vonzó és taszító hatások szimultán módon működnek. E szimultán működéseket kortárs és történeti metszetben egyaránt vizsgálni fogjuk, a műfajok és kulturális jelenségek széles spektrumán mozogva: festészettől videoklipig, reklámtól performanszig, zenétől pankrációig.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: Alapvető médiumantropológiai, médiumtörténeti és interart studies ismeretek, valamint az esztétika kapcsolódó elméleti kereteinek megismerése. Képesség: A tanult ismeretek alkalmazási képessége a kortárs művészeti és média horizonton, a művészetek és médiumok relációi során kibontakozó kulturális dinamikák felismerése. Attitűd: önálló problémaérzékelés és álláspont megfogalmazása				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: <ol style="list-style-type: none">1. Az opera történeti kialakulása, és mai tanulságai2. A művészetek modern rendszere: ágazatiság és rendszeresztétika3. A művészetek antropológiai hatóerői4. A művészetek absztrakciós és autonómia-folyamatai5. A művészetek hibridizációs és heteronómia-folyamatai6. A művészeti tisztaság védelmezői7. A művészeti összetettség pártolói8. Művészetek és médiumaik a régmúltban9. Művészetek és médiumaik a 19. században10. Modern művészetek és modern médiumok				

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kutatószeminárium a kurzust vezető oktató közvetlen kutatói munkájába invitálja meg a hallgatókat, akikkel rendszeresen dialogikus formában kerül kibővítésre a témafelvető előadások sora.

A hallgatók tennivalói, feladatai: A kurzus teljesítéséhez a dokumentált jelenléten túl a félévközi kis feladatok és a féléves záródolgozat elkészítésére lesz szükség.

A tanulás környezete: (online) tanterem

Értékelés:

Az értékelés a hallgatói teendők, feladatok elvégzésével arányos.

Az érdemjegy kiszámítása

Félévközi feladatok (50%), záró dolgozat (50%)

Ajánlott irodalom:

ADORNO, Th. W. 1998. A művészet és a művészetek. Budapest: Helikon.

CITRON, M.: When opera meets film, Cambridge University Press, 2010.

COOK, N.: Analysing Musical Multimedia, Oxford University Press, 1998.

DAYAN, P.: Apollinaire zenéje [2010], Veres Bálint fordítása, in Pannonhalmi Szemle, 2013/2, 111-126.

ELLESTRÖM, Lars, Media Borders, Multimodality and Intermediality, Basingstoka: Palgrave Macmillan, 2010.

FÖLDÉNYI L. 2010. Képek előtt állni. Pozsony: Kalligram.

GREENBERG, C.: Egy újabb Laokoón felé [1940], Heszky András fordítása, in Laokoón. Művészetfilozófiai folyóirat 7. szám, 2014,

GREENBERG, C.: Az absztrakt művészet mellett [1959], Bársony Márton fordítása, in Laokoón. Művészetfilozófiai folyóirat 7. szám, 2014

GREENBERG, C.: Modernista művészet [1960], Török Patrícia fordítása, in Laokoón. Művészetfilozófiai folyóirat 7. szám, 2014

KITTLER, F. 2005. Optikai médiumok. Budapest: Magyar Műhely Kiadó.

KRAMER, L.: Liszt Ferenc és a virtuóz nyilvánosság. Látvány és hang a tömegszórakoztatás felemelkedésének korában [2001], Veres Bálint fordítása, in Disegno. A designkultúra folyóirata, 2015/2-3, megjelenés előtt

KRISTELLER, P. O.: A művészetek modern rendszere, in Vulgo, 2003/1, 46-65.

LEE, Rensselaer W., Ut Pictura Poesis, New York: W. W. Norton & Co., 1967.

LESSING, G. E.: Laokoón, vagy a festészet és költészet határaitól (1766), in: Uő.: Válogatott esztétikai írásai, Gondolat, Budapest, 1982, 193-303.

LEVINSON, J.: Music, Art and Metaphysics: Essays in Philosophical Aesthetics, Cornell University Press, New York, 1990.

LINDENBERGER, Herbert: Situating Opera, Cambridge University Press, 2010, 115-138.

MENDELSSOHN, M.: Philosophical Writings, Cambridge University Press, 1997.

MITCHELL, W. J. Th.: Tér és idő: Lessing Laokoónja és a műfajok politikája, in: Uő.: A képek politikája, JATEPress, Szeged, 2008, 99-119.

MOHOLY-NAGY László: A festéktől a fényig, Kriterion, Bukarest, 1979.

MURRAY, P. & WILSON, P. (eds.): Music and the Muses: The Culture of 'Mousike' in the Classical Athenian City, Oxford University Press, 2004.

PALLASMAA, J. A bőr szemei, Budapest: Typotex, 2017.

PATER, W.: The School of Giorgione, in: Uő.: The Renaissance, University of California Press, 1980,

102-122.

PFEIFFER, K. L. 2005, A mediális és az imaginárius, Budapest: Magyar Műhely – Ráció Kiadó.

SEREGI T.: Művészet és esztétika. Szeged: Tiszatáj, 2017.

SEREGI T.: Nem egy újabb Laokoón felé, in Laokoón. Művészetfilozófiai folyóirat 7. szám, 2014, http://laokoon.c3.hu/dok/greenberg/Seregi_Greenberg.pdf

SHAW-MILLER, S.: Visible Deeds of Music, Yale University Press, 2002.

STERNBERG, Meir: The "Laokoon" Today: Interart Relations, Modern Projects and Projections, in Poetics Today, Vol. 20, No. 2, 1999, pp. 291-379.

SHUSTERMAN, R. 2003. Pragmatista esztétika: a szépség megélése és a művészet újragondolása. Pozsony – Budapest: Kalligram.

TURNER, V. 2002. A rituális folyamat. Budapest: Osiris.

TURNER, V.; BRUNER, E. 1986. The Anthropology of Experience. Chicago: University of Illinois Press.

VERES B. 2014. Intermediality and intermittency, in in *Acta Universitatis Sapientiae. Film and Media Studies*, 9., 155-170.

VERES Bálint. 2012. "How did music rise to philosophical eminence?: (And how has it been deprived of it?)" In: Sheinberg, Esti (szerk.) *Music Semiotics: A Network of Significations*, Aldershot: Ashgate, 25-34.

VERES B.: The Operatic Principle: Negotiating Contradictory Demands of Signification, In: Sheinberg, Esti; Dougherty, William (szerk.) *The Routledge Handbook of Music Signification*, New York: Routledge, 2020, 100-110.

VERES B.: Meddig maradjunk Senkiföldjén? Megjegyzések a hangköltészet recepciójához, in *MAGYAR MŰHELY* 2006/1, 2-8.

VERES B.: Az Ősszonáta unokája: Kurt Schwitters – Spiritus Noister: Ursonate for 2 voices and musical environment, in *MAGYAR MŰHELY* 2004/3, 63-66.

WOLF, W. Intermediality revisited, in *Essays in Honor of Steven Paul Scher on Cultural Identity and the Musical Stage*, S. M. Lodato, S. Aspden, and W. Bernhart (eds.), Amsterdam: Rodopi, 2002, pp. 13-34(22)

WAGNER, R.: Költészet és zene a jövő drámájában: Opera és dráma III., Zeneműkiadó, Budapest, 1983.

VERNALLIS, Carol: *Experiencing Music Video. Aesthetics and Cultural Context*, Columbia University Press, New York, 2004.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Fogadóóra: